

پان گنڈکو

شیخ طریقت، امیر اہلسنت، بانی دعوتِ اسلامی حضرت علام مولانا ابوبلال

دامت بر کاتبہ العالیہ
محمد الیاس عطار قادری رضوی

شیخ طریقت، امیر اہلسنت، بانی دعوت اسلامی، حضرت علامہ
مولانا ابو بلال محمد الیاس عطار قادری رضوی

جو اردو زبان ۾ رسالو

بَلَانْ كَنْكَوْ

ترجمو پیشکش

مجلس تراجم (دعوت اسلامی) هن رسالی جو آسان سندی زبان ۾
ترجمی کرڻ جي وس آهر کوشش کئی آهي. جيڪڏهن ترجمی
يا ڪمپوزنگ ۾ ڪشي کا ڪمي بيشي نظر اچي ته مجلس تراجم
کي آگاه ڪري ثواب جا حقدار بُنجو.

رابطی جی لاء: مكتب مجلس تراجم (دعوت اسلامی)

عالمي مدنی مرکز فیضان مدینہ محلہ سوداگران

پرائی سبزی منڈی باب المدینہ گراجی

فون نمبر: 91-90-34921389

E-mail: translation@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَاعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

پان گٽکو

شیطان کیتری به سستی ڈیاری پر ہی رسالو ثواب جی نیت سان
مکمل پڑھی، پنهنجی دنیاء آخرت جو یلو کریو.

درود شریف جی فضیلت

حضور اکرم نور مجسم، شاہ بنی آدم، رسول محتشم
صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم نماز کان پوءِ حمد، ثنا یے درود شریف پڑھن واری کی
فرمایو: ”دعا گھر قبول کئی ویندی، سوال کر، ڈنو ویندو۔“

(سنن نسائی ص 220 حدیث 1281)

صلوٰ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

مسلمان جی یلائی چاھٹ ثواب جو کم آهي

حضرت سیدنا جعیر بن عبد اللہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ فرمائی تا: مون

حضور تاجدار رسالت صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم سان نماز پڑھن، زکوٰۃ ذیٹ یے
هر مسلمان جی خیرخواہی کرڻ تی بیعت کئی، (صحیح بخاری ج ۱ ص 35 حدیث ۵۷) اعلیٰ حضرت رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ فرمائی تا: ”هر اسلامی یاءِ جی
خیرخواہی (یعنی یلائی چاھٹ) هر مسلمان تی فرض آهي۔“

(فتاویٰ رضویہ ج ۱۴ ص 415)

صلوٰ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

مہارن جی کینسر جی مریض جی حکایت

تقریباً چالیهن سالن جی عمر واری هک شخص هک پیرو

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جنهن مون تي ڏه پيرا درود پاڪ پڙھيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي . (طبراني)

سگ مدينه ڀغي عنده کي ٻڌايو: منهنجي مهارن هر ڪينسر ٿي پيو آهي، آپريشن به ڪرائي چڪو آهي، پر تندريستي ناهي ملي. دراصل مان روزانو 20 يا 25 پان ڪائيندو هئس ان سان گڏو گڏ سگريتن جو هڪ پاڪت به چڪيندو هئس. مون پچيو: اجا به پان سگريت استعمال ڪريو تا يا نه؟ ته اهو ٻنهي هتن سان ڪن پڪڙي، چوڻ لڳو: انهن شين ته مون کي برباد ڪيو آهي ۽ مرڻينگ ڪري ڇڏيو آهي، هاڻي مان انهن کي ڪيئن ٿو استعمال ڪري سگهان!

آقا ﷺ پرهيز ڪڻ جي تاكيد ڪئي

منا منا اسلامي ڀاڙو! اهڙي طرح جا ٻيا به مریض ڏنا ٻڌا آهن. الله عزوجل جا حبيب، حبيب لبیب، طبیبین جا طبیب ﷺ مریضن سان همدردي فرمائيندا هئا ۽ پاڻ سڳورا ﷺ مختلف موقعن تي علاج ۽ پرهيز جون هدایتون به ارشاد فرمایون آهن. جيئن حضرت سیدنا امُر مُنْزَر رحمي الله تعالىٰ عنها فرمائين ٿيون: (هڪ ڏينهن)نبي ڪريم، رؤف رحيم ﷺ افضل الصلة والشليم مون وٽ تشريف فرما ٿيا. حضرت عليؑ رحمة الله تعالى وjugahه الکريمه به پاڻ سڳورن ﷺ سان گڏ هئا. اسان وٽ کجورن جا گوشما لڙکيل هئا. رسول ڪريم ﷺ افضل الصلة والشليم انهن کي کائڻ لڳا. حضرت سیدنا عليؑ رحمة الله تعالى وججه الکريمه به گڏ کائڻ لڳا. پياري پياري آقا، مکي مدني مصطفىٰ ﷺ فرمایو: ”اي علي! ترسو، ترسو! (يعني اوهان انهن کجورن کي کائڻ کان پرهيز ڪريو) چوته اوهان هر اجا نقاھت آهي“ (يعني اوهان هيئر بيماري مان اٿيا آهيو ۽ اوهان تي ڪمزوري جو اثر غالب آهي ان ڪري

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جنهن مون تي هڪ پيرو درود پاڪ پڙهيو اللہ تعالیٰ ان تي ڏه رحمتون موکليندو آهي. (مسلم)

اوهان لاءِ پرهيز ضوري آهي) حضرت سيدتنا امِّ مُنَدْ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا فرمائين ٿيون: پوءِ مون انهن لاءِ چُندر ۽ جو پچایا تم نبی کريم، رؤف رحيم ﷺ جن فرمایو: ”اي علي! تون انهي مان کاءِ چوتے اها تنهنجي لاءِ فائديمند ۽ موافق آهي.“

(سنن ترمذی ج 4، ص 3 حدیث 2043)

داڪٽ جي منع ڪرڻ جو انتظار نم ڪريو

منا منا اسلامي ڀاڙو! خيرخواهي ڪندي اوهان کي پان گتکي جي نقصان کان بچائڻ جي مقدس جذبات سان پان گتکي جي ڪجهه نقصان ڏيندڙن پهلوئن جي نشاندهي ڪرڻ جي ڪوشش ڪريان ٿو. ڪيڏي نه خوش نصيري چئبي! جو بيمار ٿيڻ ۽ ڊاڪٽ جي خبردار ڪرڻ (Warning) کان پهريان ئي مون گنهگار جا همدردي وارا لفظ پڙهي، اسلامي ڀاڙ ۽ اسلامي پيرونون نفساني خواهش، غير مفيد لدتن ۽ مضرات (يعني نقصان پهچائن وارن شين) کان پرهيز اختيار کن.

تری وحشتوں سے اے دل! مجھے کیوں نه عار آئے

ٿو انہیں سے دُور بھاگ جنہیں تجھ پ پیار آئے (ذوقِ نعمت)

صلوٰ عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

يا ربِ مُصطفیٰ عَزَّوَجَلَ! تو کي تنهنجي پياري حبيب صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ جي هن فرمان عاليشان: الَّذِينُ التَّصْنِيحةُ ”يعني دين خيرخواهي جو نالو آهي.“ (صحیح مسلم ص 47 حدیث 55) جو واسطو، مون کي پنهنجي

فرمان مصطفیٰ ﷺ: توهان جتي به جو مون تي درود پاک پڑھو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي. (طبراني)

محبوب ﷺ: جي امتِ جي خيرخواهي جو درد نصيب فرما، خيرخواهي ۾ غلطين کان محفوظ رک ۽ شريعت جي مطابق ڏنل منهنجي خيرخواهي واري مشوري کي هتو هت وٺڻ ۽ ان تي عمل کرڻ جي مسلمانن کي سعادت عنایت فرما ۽ مون کي به نيك عمل جي توفيق نصيب فرما.

ٿو تحرير میں دیدے تاثیر یارب! قلم میں آثر ہو عطا یا ٿي

امین بِحَجَّةِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ ﷺ

پان چا آهي؟

پان هڪ خاص قسم جي وَل جو پتو آهي. انسان جي جسم لاءِ پان جي تاثير ”گرم خشك“ آهي، ان ۾ وِتامن بي ڪمپليكس (Vitamin B Complex) ہوندو آهي.

”يا غوتِ اعظم نظر ڪرم“ جي پندرهن اکرن

جي نسبت سان پان جا 15 فائدا

(1) پان جو پتو کائڻ جسم ۾ رت ڦاهڻ ۾ مدد ڪري ٿو (2) دل کي فرحت (3) جگر (4) معدى ۽ (5) دماغ کي طاقت ڏيندو آهي (6) وات جي خشکي ختم ڪندو آهي ۽ (7) ڳلو صاف ڪندو آهي (8) پان جا نرم پن چٻڙڻ سان ڏندن جو سور ختم ۽ (9) وات جي بدبو ختم ٿي ويندي آهي (10) کنگهه (11) رُڪام ۽ (12) ٿڪاوٽ ختم ڪري ٿو (13) کاڌو هضم ڪرڻ ۾ مددگار آهي. البت نيراني

فرمان مصطفیٰ ﷺ: مون تي درودشريف جي ڪشرت ڪريو، بيشهه هي توهاهان جي لاءِ طهارت آهي. (ابويعلي)

ڪائڻ سان بُک ختم ڪري ٿو «14» پان ۾ ڪلوروفيل (Chlorophyll) هوندو آهي، ان ڪري ان جو رنگ سائو ٿيندو آهي ۽ اهو صرف پن ۾ ئي ٿيندو آهي. ڪلوروفيل انساني جسم لاءِ قوت بخش آهي «15» اڳئين زمانی ۾ وات جو ڏاڻقو درست ڪرڻ لاءِ پان استعمال ڪيو ويندو هو، هاڻي به پان جو صرف نرم پن کائي، ان جا فائدا حاصل ڪري سگهجن ٿا. عام رواجي پان جو اهم حصو ڪٿو، چُونو ۽ سوپاري آهي. تنهن ڪري انهن جي باري ۾ به مختصر معلومات پيش ڪجي ٿي:

ڪٿو چا آهي؟

ڪٿو هڪ خاص قسم جي وٺ جي ڪائين جو قوام (يعني رس، نچوڙ آهي. اصلی ڪٿي جي تاثير انساني جسم لاءِ ”سرد خشك“ آهي.

ڪٿي جا 8 فائدا

«1» ڪٿو رت صاف ڪندو آهي «2» دست بند ڪندو آهي ۽ قبض ڪندو آهي «3» رت ۽ «4» جگر جي غيرضروري مادن کي خارج ڪرڻ ۾ مدد ڪندو آهي «5» بلغم ۽ «6» رت جي خرابي کي ختم ڪندو آهي «7» پيشاب جي سازيءِ کي ختم ڪندو آهي «8» ان جا گرڙا وات جي چالن لاءِ فائديمند آهن.

سُڪي ڪنگهم جو علاج

اصلی ڪٿو، هيڊ ۽ مصری تنهي کي هم وزن پيهي رکي

فرمان مصطفیٰ ﷺ مون تي درود شريف پرتهو الله تعالى توهان تي رحمت موڪليندو.
(ابن عدي)

چڏيو ۽ صبح، شام هڪ گرام استعمال ڪريو. إن شاء الله عَزَّوجَلَ
سُكِي کنگهه جي لاءِ فائديمند محسوس ڪندو.

مُفید منجن (ٺوٽ پائوبڙ)

اصلی ڪٿو ۽ سوپاريون هم وزن پيهي ڏندن تي هڻڻ سان
لڏندڙ ڏند مضبوط ٿيندا ۽ مهارن جي سوچ به الله عَزَّوجَلَ جي حڪم
سان ختم ٿي ويندي.

نقلی ڪٿي جون تباهم ڪاريون

منهنجي معلومات جي مطابق پاڪستان ۾ ڪٿي جي پيداوار
ناهي ٿيندي. تنهنكري دولت جا حريرص ماڻهو جن کي ڪنهن جي
دنيا ۽ پنهنجي آخرت جي برباد ٿيڻ جو ڪو فڪر ناهي هوندو، اهي
متئه ۾ چمڑي رنگڻ وارو رنگ ملائي، ان متئه کي ڪٿو چئي
ڪري وڪڻدا آهن، اهڙي طرح ويچارا پاڪستاني پان جا شوقين
گندني متئي کائي قسمين قسمين بيمارين جو شڪار ۽ سخت بيمار
ٿي پوندا آهن، کائڻو ئي آهي ته اصلی ڪٿو مناسب مقدار ۾ کائو.
ڄاڻي وائي نقلی ڪٿو هرگز استعمال نه ڪريو. نقلی ڪٿي جا
واباري، نقلی ڪٿي جو پان وڪڻ وارا هن ڪم کان سچي توبه
ڪن، گڏو گڏ ڄاڻي وائي متئي کائڻ وارا به مڙي وڃن. متئه جي
باري ۾ شرععي مسئلو هي آهي ته ”ان کي حد ضرر (نقصان ڏيندر
مقدار ۾) کائڻ حرام آهي.“ خاتم المُحَقَّقِين حضرت سڀُدنا علام ابن
عابدين شامي قُدِّيسُ الشاهي فرمائين تا: أَلْتَرَابُ كَا هُرُّ وَ لَا يَحْلُّ أَكْهُرٌ يعني متئي

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جهن مون تي ڏه پيرا شام درود پاک پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي . (مجمع الزوائد)

پاک آهي ۽ ان جو (نقصان ڏيندر ٿد تائين) کائڻ، جائز ناهي. (رد المحتار ج 1 ص 403) صدر الشريعة، بدُر الطَّرِيقَ، حضرت علام مولانا مفتى محمد امجد علي اعظمي عليهنماهنة الله القوي فرمانئ ٿا ته متى ٿل ضرر تائين (يعني نقصان ڏيندر مقدار ۾) کائڻ حرام آهي.

(ضميمه بهار شريعت ج 1 ص 418)

ٿي کائڻ چٽ ته خودکشي آهي

الله عَزَّوجَلَ جي محبوب، داناءِ غُيُوب، مُنَزَّهٌ عَنِ الْعُيُوب، فاتحُ القُلُوب حَلَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جن جو فرمان عاليشان آهي: جيڪو شخص متى کائي ٿو چٽ ته خودکشي ڪري ٿو.

(السنن الكبرى للبيهقي ج 10 ص 20 حدیث 19719)

چُونو چا آهي؟

چُونو زمين جي ڄنس (يعني قسم) منجهان آهي يعني متى ۽ پٽر جو هڪ قسم آهي، چُونی جو ڪيميائي نالو ڪنلشيم (Calcium) آهي. انساني جسم لاءِ ان جي تاثير ”گرم خشك“ آهي، اهو قدرتي طور انساني هڏدين ۾ موجود هوندو آهي.

چُوني جافائدا

چُونو هڏيون ۽ ڏند ٺاهي ٿو، رت جي نالين وارين ديوارن کي مضبوط ڪندو آهي، بارن کي چوني جي ضرورت گهڻي هوندي آهي، جو ٻار دير سان هلن سکندا آهن، جن جا ڏند دير سان نڪرندما آهن انهن جو سبب چوني (ڪنلشيم) جي گهنتائي هوندي آهي. (هر

فرمان مصطفیٰ ﷺ حنفی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم: جنهن کتاب ۾ مون تی درود پاک لکیو تے جیستائین منهنجو نالو ان کتاب ۾ لکیل رهندو ملائکے ان جي لاءِ استغفار کندا رهندا۔ (طبرانی)

طرح جو علاج طبیب جی مشوری سان ئی ڪرڻ گهرجی)

چونی کائڻ جو شرعی حڪم

منهنجا آقا اعلیٰ حضرت، ولی نعمت، امام اهلسنت، عظیم البرکت، عظیم المرتبت، پروانہ شمع رسالت، مُجدد دین و ملت، حامی سنت، ماحی بدعت، عالم شریعت، پیر طریقت، باعث خیر و برکت، حضرت علام مولانا الحاج الحافظ القاری شاه امام احمد رضا خان علیہ رحمۃ الرَّحْمَن فرمائی ٿا: پان کائڻ جائز آهي ۽ ایترو چونو (کائڻ) به (جائزو) جیترو (یعنی نقصان) نه ڏئي.

(فتاویٰ رضویہ ج 24 ص 558)

چونی جانقصان

منا منا اسلامی یائرو! معلوم ٿيو ته ایترو وڌيک چونو کائڻ جو نقصان ٿئي جائز ناهي، چوتہ گھٹي چونی کائڻ سان وات ۾ چالا ٿي پوندا آهن ۽ انهيءَ سبب پیشاب جو عمل به متاثر ٿيندو آهي. پان سوپاري جي گھٹائي جي سبب جن جي وات جي کل تکلیف ڏيندڙ حد تائین سکرجندي ۽ وات ۾ چالا ٿيندا آهن انهن لاءِ پان سوپاري ۽ چونی وغيره جو استعمال شرعی طور تي منع آهي.

سوپاري

سوپاري هڪ وڻ جو میوو آهي، انسانی جسم لاءِ ان جي تاثیر ”سرد خشڪ“ آهي، سوپاري قبض ڪندي آهي. وَرَم (سوج) کي ختم ڪندي آهي ۽ عورتن جي سیلان الرِّحْم (لیکیوریا) جي لاءِ فائدیمند آهي، سوپارین جو گھٹو استعمال نقصان ڪار آهي.

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جیکو جمعی جي ڏینهن مون تي درود شريف پڙهندو آئے قیامت جي ڏینهن ان جي شفاعت ڪندس . (ڪنز العمال)

سوپارين جو منجن (ڦوت پائوبور)

سوپارين کي سازی کوئلو بٹائي ان ۾ ٿي حسا وڌيک چاڪ (Chalk) ڪُٿي ملائي، ڪنهن شيشي ۾ رکي چڏيو ۽ روزانو ڏندن لاءِ منجن طور استعمال ڪريو. إن شاء الله ۽ ڏنجيل ڏند صاف، چمڪدار ۽ مهارون مضبوط ٿينديون.

زبان جو ڪينسر

زبان تي قدرتي طور مخصوص ذرا ٿيندا آهن جن ۾ قوتِ ذاته هوندي آهي. انهن ڏرن جي ذريعي زبان جي چوٽي سان مناظ جو ۽ زبان جي وچ واري حصي سان ڪڙاڻ ۽ لوڻ وغيره جو ذاتقو معلوم ٿيندو آهي. پان، سوپاري، گتكو، خوشبودار سوپاري، مين پُرٽي ۽ تمباكو (تماڪ) جو ڪثرت سان استعمال ڪرڻ زبان جي ان قدرتي ڏرن کي ختم ڪري چڏي ٿو، جنهن جي ڪري کائڻ، پيئڻ جي ذاتقي ۽ ٿئي گرم جي خبر ناهي پوندي. پان، سوپاري، گتكى ۽ تمباكو وغيره جي گهڻي استعمال ڪرڻ سان زبان جي اڳئين به تهائى (2/3) حصي ۾ ڪينسر ٿي سگهي ٿو جيڪو وڌيک ڦهلجي غذا واري نالي کي بند ڪري سگهي ٿو. انهيءَ ڪينسر جو داڪtri علاج اهوئي آهي ته زبان ڪپي وڃي. ان کان پوءِ ماڻهو نه ماني کائي سگهي ٿو نه ئي ڳالهائي سگهي ٿو.

مهارن جو ڪينسر

گهڻي پان گتكى کائڻ واري جون مهارون عام طور تي

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جنهن جمعی جي ڏينهن مون تي په سوئيرا درود پاک پڙھيو ان جا په سوئالن جا گناه معاف ٿيندا. (ڪنز العمال)

سُچل رهنديون آهن ۽ انهن مان اڪثر ڪري رت وهى پيت ۾ هليو ويندو آهي ۽ قسمين قسمين جي بيمارين جو سبب آهي. جيڪڏهن پان گٽکي جي اجا به لاڳيتو عادت جاري رهندی ته پوءِ عامر طور تي سجيل مهارن جو ڪينسر ٿي پوندو آهي.

وقت کان اڳئي ڏندن جو ڪرڻ

وقت کان اڳئي ڏندن ڪرڻ جا ڪيتائي سبب آهن. هڪ تحقيقی اعداد ۽ شمار جي مطابق وقت کان اڳئي جن ماڻهن جا ڏند ڪري پيا هئا انهن ۾ 50 سڀڪڙو ماڻهو پان سوپاريin جا عادي هئا. پان سوپاري جي ڪري ڪنهن جو ڪو ڏند ڪري پوي پوءِ به اهو پنهنجي عادت کان نه مڙي ته ان ڳالهه جو 90 سڀڪڙو خترو آهي ته ان جي مهارن ۾ معاذ الله عَزَّوجَلَ ڪينسر ٿي پوي!

پان گٽکو ۽ چپن جو ڪينسر

چپن جو ڪينسر عامر طور تي 30 کان 70 سالن جي عمر ۾ ٿيندو هو پر هاثي پان سوپاري ۽ گٽکي وغيره جي استعمال وڌي وجٽ سبب 10 کان 20 سالن جي عمر ۾ به چپن جو ڪينسر ٿيڻ لڳو آهي.

پان گٽکو ۽ وات جي گوشت ڪينسر

وات جي گوشت يعني ڳل جو ڪينسر انهن ماڻهن کي ٿيندو آهي جيڪي پان يا گٽکو هڪ پاسي رکڻ جا عادي هوندا آهن. ڳل جو ڪينسر مردن جي نسبت عورتن ۾ گھڻو ٿيندو آهي.

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جهن و مهنجو ذکر نئي ۽ اهومون تي درود شريف ن پڙهي ته ماڻهن
مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي، (ترغيب و ترهيب)

پان گٽکو ۽ وات جو ڪينسر

جيڪڏهن اصلی ڪتو لڳائي، سٺي قسم جي سوپاري جي
تن چئن داڻن سميت ڪڏهن ڪڏهن پان ڪادو ويyo ته حرج ناهي. پر
مشوري طور عرض آهي ته ڪڏهن ڪڏهن کائڻ کان به بچو، چوته
جيڪڏهن چسکو لڳي ويyo ته مصيبة ٿي سگهي ٿي، چوته پان
گٽکو ۽ پان پراڳ وغيره گھڻو کائڻ پريشاني جو سبب آهي.

حڪایت: هڪ اسلامي ڀاءُ جنهن گھڻي پان کائڻ جي ڪري پنهنجا
چپ ڳاڙها ڪري ڇڏيا هئا. ان کي مون (يعني سگ مدینه عَفِيَ اللہُ عَزَّوجَلَّ) وات
کولڻ جي لاءُ چيو ته مشڪل سان ٿورو وات کوليائين، زبان ٻاهر
ڪڍن لاءُ درخواست ڪيم ته اها به صحيح نموني ن ڪڍي سگھيو.
پچڻ ڪئي: چا وات ۾ چالو ٿي پيو آهي؟ چوڻ لڳو: جي هاءُ. مون
ان کي پان نه کائڻ جو مشورو عرض ڪيو. پوءِ پچڻ تي خبر پئي ته
الْحَمْدُ لِلّهِ عَزَّوجَلَّ منهنجي درخواست تي انهن جڏهن پان جي عادت
ڪڍي ڇڏي ته ان جي وات جو چالو ٺي ٿي ويyo. هر پان يا گٽکي
کائڻ وارو پنهنجي وات جو ضرور امتحان وئي، چوته ان جو گھڻو
استعمال وات جي نرم گوشت کي سخت ڪري ڇڏيندو آهي جنهن
جي ڪري سچو وات کولڻ ۽ زبان ٻاهر ڪڍن ڏکي ٿي پوندي آهي.
پڻ چوني جو لاڳيتي استعمال ڪرڻ جي ڪري وات جو اندريون
حصو چيرجي پوي ٿو ۽ چالا ٿي پوندا آهن، اهونئي وات جو السر
آهي. وات جي السر جي مریضن جي تعداد ۾ گھڻو اضافو ٿيندو پيو
وڃي. پان گٽکو، خوشبودار سونف سوپاري، مين پڙي، سوپاري،

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جنهن وت منهنجو ذکر ٿيو ۽ ان مون تي درود شریف نه پڙهيوهه تحقیق
اهو بدبخت ٿي ويو. (ابن سني)

پان پراگ، تمباڪو وغيره جي سبب هاڻي 100 مان 40 چطن کي وات جو السر ٿي رهيو آهي. پهريان جڏهن وات ۾ چالا ٿيندا آهن ته هڪ يا ٻن هفتن ۾ ٺيک ٿي ويندا آهن، جيڪڏهن احتیاط نه ڪيو ويو تهوري ٿي پوندا آهن ۽ تکيلف جي شدٽ ۾ اضافو ٿيندو آهي. اهڙي شخص کي سوپاري، گتكو، مين پڙي ۽ پان پراگ وغیره مان جلدي جان چڏائڻ گهرجي نه ته اهي چالا اڳتي معاذالله عزوجل ڪينسر جي صورت اختيار ڪري سگهن ٿا.

وات جي ڪينسر جون علامتون

پان، سوپاري، گتكو، خوشبودار سونف سوپاري ۽ رنگ برنگي مئيون گوريون⁽¹⁾ آلو گتكو، خشك گتكو، پان پراگ، نسوار، خشك نسوار، حقو تمباڪو، چروت (يعني سگار، وڏو سگريت، پن جي بيتري)، مئيون سوپاريون وغيره سڀئي خطرناڪ شيون آهن، انهن جي عادت چڏي ذيڻ ۾ ئي عافيت آهي، نه ته خدا نخواسته وات جو ڪينسر ٿي پيو ته زارو زار روئڻ سان به مسئلو حل نه ٿيندو. وات جي هر قسم جي ڪينسر جون علامتون نوت

⁽¹⁾ هڪ تافين جي هول سيل جي واپاري جي بقول بي ضرر ڏسڻ ۾ ايندڙ رنگ برنگي مئيون مئين گوريين تي ڪپڙن رنگ وارو رنگ ڏنو ويندو آهي چوتهه کاڌي وارو رنگ (Food colour) انهن کي لڳندو ئي ناهي. باب المدينه جي هڪ رنگ جي واپاري مون کي پڌايو ته کاڌي وارو گلابي رنگ ڏايو مهانگو هوندو آهي تنهن ڪري کاڌي پيتي وارين سڀني ڳاڙهين يا گلابي شين ۾ اسان وت عام طور تي ڪپڙي رنگ وارو رنگ ئي استعمال ٿيندو آهي جيڪو ڪينسر جو باعث ٿي سگهي ٿو. ان امت جي خيرخواه واپاري وڌيک پڌايو ته الحمد لله عزوجل مان کاڌي پيتي جي شين ٺاهن وارن کي ناهيان وڪڻندو، ايندا آهن ته منع ڪري چڏيندو آهيان. سگ مدینه غُفران

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جنهن وت منهنجو ذکر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نه پڙھيو ان جنا
ڪعي. (عبدالرازاق)

فرمایو: شروع شروع ۾ زبان باهر نکرڻ بند ٿي ويندي آهي، وات
مان ڏپ ايندي آهي، مهارن مان ٿورو ٿورو رت وهندو رهندو آهي،
ڳالهائڻ ۽ کائڻ، پيئڻ ۾ تکليف ٿيندي آهي ۽ وقت کان اڳئي ڏند
کرڻ لڳندا آهن. ياد رکوا! هر قسم جو ڪينسر ڦهلجندو آهي، وات
جو ڪينسر ڦهلجي ڳلي جي طرف وڌندو آهي ۽ آخرڪار غذا ۽ ساهم
واري نالي بند ٿي ويندي آهي ۽ پوءِ مرريض موت جي منهن ۾ وڃي
پوندو آهي.

پان گٽکو ۽ پيت جو ڪينسر

هي به غور فرمایو ته جيڪو چونو وات جو گوشت چيري
سگهي ٿو اهو پيت ۾ وڃي، خبر ناهي ته ڪھڙيون تباھيون
مچائيندو هوندو. چونو آنبن ۽ معدى ۾ به ڪڏهن ڪڏهن رهڻ
معمولي زخم ڪري ڇڏيندو آهي، ان کي السر چئبو آهي. شروع
شروع ۾ ان جي خبر ناهي پوندي، جڏهن اهو وڌي ويندو آهي تڏهن
وڃي خبر پوندي آهي. اهو السر اڳتي وڌي پيت جي ڪينسر واري
موتمار بيماري ۾ تبديل ٿي ويندو آهي.

ڪينسر جا 9 مرريض

هڪ داڪٽ جو چوڻ آهي ته مون سول (Civil) اسپٽال باب
المدينه ڪراجي جي E.N.T وارد جو دُورو ڪيو ته اتي وات جي
ڪينسر وارا 9 مرريض پنهنجي آپريشن جي تاريخ جو انتظار ڪري
رهيا هئا. اهي هڪ هفتني جا مرريض هئا جيڪي پان، تمباڪو،

فرمان مصطفیٰ ﷺ: ان شخص جونک متیء ملی، جنهن وت منهنجو ذکر نئي ۽ اهو مون تي درود پاک نپڑهي۔ (حاڪم)

سوپاري، گتکي، سگريت، مين پڙي، پان پراڳ وغيري جا شوقين هئا. انهن جو تفصيل هي آهي: «⁽¹⁾» نادر خان، عمر 17 سال، ڳلي جو ڪينسر ⁽²⁾ محمد عالي، عمر 16 سال، ساهه واري نالي جو ڪينسر ⁽³⁾ اصغر، عمر 19 سال، وات جو ڪينسر ⁽⁴⁾ راشد، عمر 33 سال، وات جو ڪينسر ⁽⁵⁾ نور محمد، عمر 30 سال، وات جو ڪينسر ⁽⁶⁾ ڪامران، عمر 25 سال، ڳلي جو ڪينسر ⁽⁷⁾ حاجي محمد، عمر 52 سال، غذا جي نالي جو ڪينسر ⁽⁸⁾ تراب عالي، عمر 72 سال، ڳلي جو ڪينسر ⁽⁹⁾ ڪريمر بخش، عمر 65 سال، وات جو ڪينسر. هي هڪ وارد جي صرف هڪ هفتني جا مرريض هئا. سول اسپتال باب المدينة ۾ E.N.T جا به وارد آهن، اهڙي طرح غالباً هفتني ۾ بيطاً مرريض ٿيندا. هاطي انهي حساب سان مهيني ۽ سال جي پان خور ڪينسر جي مرريضن جو حساب لڳايو. اها صرف باب المدينة جي هڪ اسپتال جي ڳالهه آهي. اهڙا بلڪ انهي کان به وڌيون دنيا ۾ خبر ناهي ته ڪيتريون اسپتالون آهن. اهڙي طرح وات جي ڪينسر جي مرريضن جي هفتني جو تعداد هزارن تائين پهچي سگهي ٿو.

مين پوري اور گلڪا پان کھانا چھوڑ دو	بھائيو سگريت کا دھوان اُڑانا چھوڑ دو
ڪينسر گر ہو گيا گھراو گے پچھتاو گے	سرچ ڪر روا گے، پر کچھ نہ تم کر پاؤ گے

پان يا گتڪو ۽ ڳلي جو ڪينسر

گھڻي پان يا گتڪي کائڻ وارن جو شروع شروع ۾ آواز خراب ٿي ويندو آهي، ڳلو بيمار ٿي پوندو آهي، جيڪڏهن اهو انهي تڪليف کي تنبيه (Notice) سمجهي پان يا گتڪو کائڻ کان نه ٿو

فرمان مصطفیٰ ﷺ : جيڪو مون تي درود پاڪ پڙهڻ وساري وينو اهو جئن جو رستو یالجي ويو. (طبراني)

رکجي ته وڌندي وڌندي معاذالله ڳللي جي ڪينسر (Throat cancer) تائين نوبت پهچندي آهي. چيو وڃي ٿو: ڳللي جي ڪينسر جي مريضن مان 60 کان 70 سڀڪڙو تعداد پان يا گتكىي کائڻ وارن جو هوندو آهي.

پان، گتکو ۽ گردي جي پشري ۽ ڪينسر

اچڪلهه گردي ۾ پشري جي بيماري عام آهي. انهي جو هڪ وڏو سبب سوپاري ۽ چونو به آهي. گردي مان نڪتل پشري جي جڏهن تشخيص (Examine) ڪئي ويندي آهي ته اڪثر ان ۾ ڪئلشيمير (يعني چوني) جو مقدار زياده هوندو آهي. جيڪي ماڻهو مزي طور گتکو ۽ قسمين قسمين جون خوشبودار سوپاريون ڪاڻيندا آهن انهن جي خدمت ۾ عرض آهي: هڪ داڪتر جي بيان جي مطابق گردي ۾ 80 سڀڪڙو پشري سوپاري جي سبب ٿيندي آهي. معاذالله ڦءَوْجَلَ گردو ناڪارو (Fail) ٿيڻ يا ان ۾ ڪينسر (Kidney cancer) ٿيڻ به پان گتكىي جي گهڻي استعمال جي نقصان مان آهي.

ڪاڌونڪ مان باهرنڪري ايندو آهي

دعوت اسلامي جي عالمي مدنبي مرڪز فيضان مدينه باب المدينه ڪراچي جي اندر رمضان المبارڪ سنہ 1426ھ ۾ آخر ڏهي جي اجتماعي اعتڪاف ۾ 3000 کان وڌيڪ اسلامي ڀائڻ وينا هئا. اعتڪاف دوران ظهر نماز کان پوءِ ”مدنبي مذاكري“ ۾ هڪ ڏينهن سگريت ۽ پان گتكىي جون تباهه ڪاريون بيان ڪيون ويون ۽

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جنهن مون تي ڏه پيرا درود پاڪ پڙھيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون موڪليندو آهي. (طبراني)

کيترن ئي عادي اسلامي ڀائرن اٿي بيهي، پان گتکي ۽ سگريت چڏڻ جو واعدو ڪيو، انهيءَ دوران ڪنهن هڪ پرچي ڏني جنهن ۾ دعوت اسلامي جي ڪنهن ذميدار لکيو هو: تنبوآدم (باب الاسلام سند، پاڪستان) ۾ هڪ پيري دعوت اسلامي جي هڪ "مدنی مشوري" کان پوءِ هڪ اسلامي ڀاءُ ٻڌايو ته منهنجو ڀاءُ ڏاڍيون سوپاريون کائيندو هو جنهن ڪري ان کي ڳلي جو ڪينسر ٿي پيو آهي، جيڪا شيءَ وات مان کائيندو آهي، اها نڪ مان نكري ايندي آهي!

گڻاخور جي حڪایت

هڪ اسلامي ڀاءُ ٻڌايو ته عزيز آباد (باب المدينة ڪراچي، پاڪستان) جي 28 سالن جي هڪ اسلامي ڀاءُ سان ملاقات ٿي، انهن پنهنجي وات تي ڪپڙو ڏئي چڏيو هو، سبب پچڻ تي جڏهن وات تان ڪپڙو ڪنيائين ته ڏاڍي بدبو ڦهلجي وئي. آه! ويچاري جي وات جي هيٺين حصي وارو گوشت ڪينسر جي ڪري ڳري ختم ٿي چڪو هو، جنهن جي ڪري ان جا ڏند ڏسڻ ۾ پئي آيا. ڏاڍي تکليف سان انهن ٻڌايو ته مان گتکي کائڻ جو عادي هئس، ايترى قدر جو گتکو وات ۾ رکي سمهي به پوندو هئس. ٿورن ئي ڏينهن کان پوءِ يعني 15 شعبان المعظمر سن 1425ھ تي انهن جو انتقال ٿي ويو. الله عزوجل اسان جي، مرحوم اسلامي ڀاءُ جي ۽ امتِ محبوب ﷺ جي بخشش فرمائي.

فرمان مصطفیٰ ﷺ : جهنن مون تي هك پيرو درود پاک پزهيو الله تعالى ان تي ذه رحمتون موکليندو آهي . (مسلم)

هك داڪٽر جاتا ثرات

هك داڪٽر جو بيان آهي ته مون سول اسپٽال (باب المدينه، ڪراچي) جي چئن سالن جي سروس دؤران وات جي ڪينسر ۾ گهڻن نوجوانن کي ڏنو آهي. ان جو سبب سگريٽ، پان، سوپاري، تمباڪو ۽ مين پڙي جو گهڻو استعمال آهي. اهي شيون خبر ناهي ڪيترن کي ڪينسر جي مرض ۾ مبتلا ڪري چكيون آهن. ڪن ماڻهن جو اهو چوڻ مناسب ناهي ته ”فلان هيٽري عرصي کان وٺي پان ڪائي رهيو آهي ان کي ته ڪجهه به ناهي ٿيو!“ اسان الله عزَّوجلَّ کان عافيت جو سوال ڪريون ٿا، اچ نه به ٿيو ته سڀاڻي ڪجهه به ٿي سگهي ٿو. نفساني خواهش ۽ ڪجهه لمحن جي مزي جي خاطر پنهنجي قيمتي جان کي خطري ۾ وجهٽ عقلمندي ناهي. بهر حال انهن شين جي گهڻي استعمال ۾ جاني ۽ مالي هر طرح جو نقصان آهي. هك ننيو پان باب المدينه ڪراچي ۾ (هن لكت تائين يعني 30 ربيع الغوث سن 1426ھ) 2 روپيه 50 پيسا جو ملي ٿو جيڪڏهن روزانو ڪو 10 پان ڪائي ته هر ڏينهن جا 25 روپيا ٿيا، اهڙي طرح اهو مدني سال جي حساب سان ساليانو 9125 روپين جا پان ڪائي ٿو ٿو ڪري، پچاري هڻندي ۽ فائدري جي بدارن ايڏي وڌي رقم مان قسمين جون بيماريون خريد ڪري رهيو آهي. جيڪڏهن ڪا بيماري ٿي پئي ته علاج تي هزارين روپين جو اجايو وڌي خرج ۽ پچاري هڻي ڪنهن جي پٽ کي ڳاڙهو ڪيائين ته ان جي دل آزاري ۽ حق تلفي جي ڪبيره گناهه جو الڳ امڪان آهي.

فرمان مصطفیٰ ﷺ : توهان جتي به جو مون تي درود پاک پرتهو توهان جو درود مون تائين پهچندو آهي. (طبراني)

پٽ خراب ٿيڻ جي حڪايت

جيڪي ماڻهو بین جي پٽين تي پان جي ٺڪ اچلائيندا آهن، گهر مالڪ جي اجازت بغیر چاڪنگ ڪندا آهن، پوستر لڳائيندا آهن ۽ ڄاڻي واطئي ڪنهن به طرح سان ان جي رنگ ۽ چوني وغيره کي نقصان پهچائڻ جي ڪري سخت گنهگار ۽ جهئڻ جا حقدار ٿيندا آهن. انهن جي توجهه جي لاءِ هڪ ايمان افروز حڪايت پيش ڪئي وڃي ٿي. ڪروڙين حنفين جي عظيم پيشوا، حضرت سڀُنا امام اعظم عليه رحمهُ اللہُ الْأَكْرَمُ پنهنجي هڪ قرضدار مجوسى (باهه جي پوچاري) كان قرض اڳاڙڻ لاءِ تشريف فرما ٿيا، گهر جي ويجهو اتفاق سان پاڻ رحمهُ اللہُ تَعَالَى عَلَيْهِ جي نعل شريف (جُتي شريف) گند سان يرجي پئي ان کي صاف ڪرڻ لاءِ پاڻ رحمهُ اللہُ تَعَالَى عَلَيْهِ ان کي ڇندڻ لڳا ته ٿوري گندگي مجوسى جي پٽ کي ويحي لڳي. پاڻ رحمهُ اللہُ تَعَالَى عَلَيْهِ ان منجهاري ۾ پئجي ويما ته جيڪڏهن صاف نه ڪندس ته پٽ گندی رهجي ويندي، گندگي کرڙيندسا ته متى وغيره چندي، اهڙي طرح پٽ کي نقصان ٿيندو. انهي ڪشمڪش ۾ پاڻ رحمهُ اللہُ تَعَالَى عَلَيْهِ گهر جو دروازو ڪڙڪايو، جڏهن مجوسى باهر نکري امام اعظم عليه رحمهُ اللہُ الْأَكْرَمُ کي ڏٺو ته هيڪجي وييو، سوچڻ لڳو ته پاڻ رحمهُ اللہُ تَعَالَى عَلَيْهِ پنهنجو قرض ئي گهرندما. تنهن ڪري معذرت ڪرڻ لڳو. پاڻ رحمهُ اللہُ تَعَالَى عَلَيْهِ پٽ واري ڳالهه ڪري پريشاني جو اظهار گندى فرمابيو ته اوهان ڪا تدبير ٻڌايو ته جيئن پٽ صاف ٿي وڃي. ان مجوسى جڏهن امام اعظم عليه رحمهُ اللہُ الْأَكْرَمُ جي اها تقوي ۽ حُسن اخلاق ڏسي، چوڻ لڳو: پٽ جي گندگي کي ڇڏيو

فرمان مصطفیٰ ﷺ علیه السلام : مون تي درود شريف جي ڪشت ڪريو، بيشڪ هي تو هان جي لاءِ طهارت آهي. (ابويعلي)

اوهان پهريان مون کي اسلام ۾ داخل ڪري منهنجي دل جي گندگي صاف ڪريو، الْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ اهو مجوسى مسلمان ٿي ويو.

(تفسير ڪبير ج 1 ص 204)

صلوٰ عَلَى الْحَبِيبِ!
صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

منا منا اسلامي پائرو! ڏئو او هان! ڪرو ڙين مسلمان جا محبوب امام يعني اسان جا امام اعظم علیه السلام ڪي تري قدر خدا عَزَّ وَجَلَّ جو خوف رکڻ وارا هئا. يقيئاً تقويٰ ۽ پرهيز گاري جو پنهنجو هڪ اثر هوندو آهي، امام اعظم علیه السلام جي مدندي سوچ ڏسي الْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ باهم جو پوچاري شخص مسلمان ٿي پيو.

سند ۾ گتکي جون تباهم ڪاريون

منا منا اسلامي پائرو! باب الاسلام (سند پاڪستان) خاص ڪري حيدرآباد ۾ بيڪار مين پڙي ۽ ڳريل سڀيل سوپاري جي گتکي تباهي مچائي چڏي آهي. انترنيت جي ويب سائيت "جنگ آن لائن" 13 صفر المظفر سنہ 1426ھ (بمطابق 23.3.2005) جي هڪ ڊگهي خبر کي مختصر ڪري پيش ڪريان ٿو پڙهو ۽ غور ڪيو، پڻ بازاري پان، سوپاري، گتکي ۽ مين پڙي جي استعمال تي پاڻ تي ۽ ٿي سگهي ته پنهنجي پارن ٻچن تي به سخت پابندی لڳايو.

حيدرآباد ۽ ان جي ڀرپاسي ۾ صحت لاءِ نقصانڪار مين پڙي ۽ گتکي جي استعمال جي سبب 20 ماڻهن کي نهايت نازڪ حالت ۾ اسپITAL ۾ داخل ڪيو ويو آهي. جڏهن ته تقريباً 500 ماڻهو بلڊ ڪينسر ۽ ڳلي جي بيمارين ۾ مبتلا ٿي پيا آهن. واضح رهي ته

فرمان مصطفیٰ ﷺ مون تي درود شريف پڙهو الله تعاليٰ توهان تي رحمت موڪليندو.
(ابن عدي)

”سنڌ هاءِ ڪورٽ سرڪٽ بينج حيدرآباد“ جي طرف کان مين پڙي ۽ گٽکي جي ناهڻ ۽ وڪڻ تي پابندی آهي پر حيدرآباد ستی، لطيف آباد، قاسم آباد ۽ اندرون سنڌ ۾ صحت لاءِ نقصانڪار مين پڙي ۽ گٽکي جي تياري ۽ سرعام وڪرو جاري آهي. کي نمونا تيست جي لاءِ ”پاڪستان ڪونسل آف سائنيفڪ ايند انڊسٽرييل ريسرج ليبارٽريز“ کي روانا کيا ويا هئا. جنهن 9.9.2004 تي پنهنجي رپورٽ ۾ گٽکي ۽ مين پڙي جي نمونن کي صحت لاءِ نقصانڪار قرار ڏنو هو. حيدرآباد جي ”شهری بچاؤ ايڪشن ڪميٽي سنڌ“ هڪ سروي رپورٽ جاري ڪئي آهي جنهن ۾ ٻڌايو وييو آهي ته مين پڙي ناهڻ لاءِ 70 سٽڪٽرو ڪجور جون ڪڪٽيون ۽ 30 سٽڪٽرو غير معياري سوپاريون استعمال ڪيون پيون وڃن. مين پڙي ۽ گٽکي ۾ ڳريل سٽيل سوپاريون، ملتاني متی، غير معياري تمباڪو، چونو ۽ رنگ (Paint) ۾ استعمال ٿيڻ واري جابلو پٽر جو پائودر استعمال ڪيو وڃي پيو، جنهن جي سبب ماڻهن ۾ ڪينسر ۽ ٻيون موتمار بيماريون تيزي سان ڦهلهجي رهيوں آهن. حيدرآباد (باب الاسلام پاڪستان) جي ”مين پڙي“ ڪائڻ وارن جا ڏڪائي ڇڏڻ وارا واقعاً ملاحظه فرمایو.

مين پڙي جا 5 شڪار

حيدرآباد (باب الاسلام پاڪستان) جي هڪ اسلامي ڀاءُ جي بيان جو خلاصو آهي: غالباً سنه 1421ھ جي ڳالهه آهي، مان حيدرآباد مان باب المدينة (ڪراچي) وڃڻ جي لاءِ تقريباً 2 بجي بس ۾ سوار تيس،

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جهن مون تي ڏه پيرا شام درود پاک پڙهيو قيامت جي ڏينهن ان کي منهنجي شفاعت ملندي . (مجمع الزوائد)

گڏ ويٺل هڪ اسلامي ڀاءُ سان ڳالهه بولهه شروع ٿي. گفتگو دئران انهن جيڪو به ٻڌايو اهو پنهنجي يادداشت جي مطابق عرض ڪريان ٿو: ”مان مين پڙي ڪائڻ جو ڏadio شوقين هئس، پر هائي مون ان مان جان چڏائي ورتني آهي. ان جو سبب هي آهي ته منهنجا تقربياً سڀئي دوست مين پڙي ڪائڻ جا شوقين هئا. انهن مان 5 کي ڪينسر ٿي چڪو آهي، انهن مان تي هيٺر تائين فوت ٿي چڪا آهن ۽ جيڪي 2 زنده آهن انهن کي داڪترن جواب ڏئي چڏيو آهي. اوهان دعا فرمایو اللہ عزوجلّ انهن کي شفا عطا فرمائي.“

ڳل جو ڪينسر

قليلي (حيدرآباد، باب الاسلام پاڪستان) جي هڪ اسلامي ڀاءُ جي بيان جو خلاصو آهي: غالباً سنے 1992ء جي ڳالهه آهي ته اسان جو هڪ نوجوان مائت مين پڙي ڪائڻ جو ايترو ته عادي هو جو مين پڙي وات ۾ رکي سمهي پوندو هو. پهريان ان جي ڪابي ڳل ۾ هڪ نندو چالو ٿي پيو، جنهن وڌي ڪري ڪينسر جي صورت اختيار ڪئي. علاج ڪرايو ويو پر بيماري وڌندي وئي، ثورن ئي مهينن ۾ ڳل جي آروپار سوراخ ٿي ويو. آهستي آهستي ڳل جو گوشت ڳري اهڙي طرح ڪرڻ لڳو جيئن سٽيل ڪاغذ ڪرندو آهي ثوري ئي وقت ۾ ڳل جو تقربياً حصو ڳري ڪري پيو، جنهن جي ڪري سجي چاڙي نظر اچڻ لڳي ۽ جيڪا به شيءٰ ڪائيندو پيئندو هو اها باهر نكري ايندي هئي، اهو پنهنجي وات تي ڪپڙو رکيو وتندو هو، بدبو جي ڪري خوشبو وغيره لڳائيندو هو. جڏهن حالت گهڻي

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جنهن کتاب ۾ مون تي درود پاک لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان
کتاب ۾ لکيل رهندو ملائڪ ان جي لاے استغفار ڪندا رهندا . (طباني)

بگڙجي ته انهن کي علاج جي لاے انهيءَ حال ۾ مرڪز الاوليءَ لاهور
آندو وييو پر داڪترن هي چئي موئائي چڏيو ته هائي ان جو بچڻ ڏاڍو
مشڪل آهي، شايد اهي ڪجهه ڏينهن جا مهمان آهن. جڏهن واپسي
لاءِ بس ۾ وينا تم بين مسافرن بدبو جي شدٽ ۽ مرض جي نوعيٽ
ڏسي احتجاج ڪري چوڻ لڳا ته اسان اهڙي مريض سان سفر نٿا
ڪري سگهون. نيث انهن کي ريل گاڏي ذريعي خوشبو جو اسپري
ڪري آندو وييو. گهر اچڻ کان پوءِ ٿورن ڏينهن ۾ ئي ان جو انتقال
ٿي وييو. اللہ اسان جي، مرحوم اسلامي ڀاءُ جي ۽ امتِ محبوب ﷺ

امين بجاہِ النبیِ الامین ﷺ

جي بخشش فرمائي.

مین پڙي کائڻ واري جي حڪایت

پان سان گڏ تمباكو جو استعمال نقصان ۾ وڌيک وادارو
ڪندو آهي. اهڙي طرح خوشبودار سونف سوپاري به صحت لاءِ
نقصانڪار آهي ۽ مين پڙي ته ايترى قدر خطرناڪ آهي جو ان جي
طرف ڏسڻ به نه گهرجي. هڪ اسلامي ڀاءُ ٻڌايو ته مون لياقت آباد
(باب المدينه پاڪستان) جي هڪ نوجوان کي ڏٺو آهي جيڪو مين
پڙي کائڻ جو عادي هو. ويچاري کي ڳلي جو ڪينسر ٿي پيو، کاڌو
کائڻ بند ٿي ويس ته داڪtron کادي پهچائڻ لاءِ ڳلي مان سوراخ
ڪري نلکي لڳائي چڏي.

پان جونعم البدل

پان جو نعم البدل (Alternative) هن طرح سان ڪريو ته

فرمان مصطفیٰ ﷺ حَلَّ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَاللَّهُ وَسَلَّمَ: جیکو جمعی جی ڏینهن مون تی درود شریف پڑھندا آء قیامت جی ڏینهن ان جی شفاعت ڪندس۔ (ڪنز العمال)

جیڪڏهن گارتی وارو ڪٿو ملي ته ڀلو نه ته سليماني پان يعني بنا ڪٿي چوني جي، پان جي سائي پن تي بنا خوشبو جي فقط سادي سوپاري جا ٿي داڻا رکي کائو. پر اهو به ڪڏهن ڪڏهن کائو، ان جي عادت نه وجھو. ٿوري گھڻي بازاري پان کائڻ ۾ اهو به خطر و رهندو آهي ته جيڪڏهن چسڪو لڳي ويو ته هر ڀيري کائڻ لاءِ دل چوندي، پوءِ اهڙي طرح عادت پئجي سگهي ٿي. تنهن ڪري ان جي جاءه تي بنا خوشبو لڳل فوتا يا بنا خوشبو جي سونف، ڏاڻا به استعمال ڪري سگهجن ٿا، ننديون ننديون مئيون گوريون هرگز نه کائو جو منهنجي ناقص معلومات جي مطابق ان تي ڪاڌي واري رنگ نه چڙھن جي ڪري ڪڀن رنگن وارو رنگ هنيو ويندو آهي. گھڻي پان کائڻ واري جا چپ ۽ ڏند وغيره گهرا ڳاڙها ۽ بدئما ٿي پوندا آهن.

پان جو اخروي نقصان

مثا مثا اسلامي ڀاڻو! جيڪڏهن ثواب ڏيارڻ واريون سٺيون سٺيون نيتون نه هجن ته بازاري پان کائڻ ۾ آخرت جي معاملي ۾ به نقصان ئي نظر اچي رهيو آهي جو زندگي جون انمول گھڻيون پان، سوپاريون چٻڙ ۾ ئي برباد ٿي وڃن ٿيون، انهيءِ دُوران انسان ذكر و درود کان پري ۽ تلاوت کان محروم رهي ٿو. هر هر پان جي ڻڪ اچلائي بین جي لاءِ بدبو جو سبب بطبوا آهي. ڪنهن جي ڪڀري، ڪاڌي يا پٽ تي ڻڪ اچلائي ته بانهن جي حق تلفي جي معاملو آهي ۽ وضو جي معاملي ۾ به پان کائڻ وارن جي لاءِ سخت آزمائش آهي.

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جنهن جمعی جی ڏینهن مون تی په سؤ پیرا درود پاک پڙھيو ان جا په سؤ
سالن جا گناه معاف ٿيندا. (ڪنز العمال)

پان کائڻ وارا ڏيان ڏين!

منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امام اهلست، ولیء نعمت، عظيم
البركت، عظيم المرتبت، پروانء شمع رسالت، مجده دين و ملت،
حاميء سنت، ماحيء بدعت، عالم شريعت، پير طریقت، باعث خير و
بركت، حضرت علام مولانا الحاج الحافظ القاري الشاه امام احمد
رضاخان علئيه نحمدہ الرحمن فتاويٰ رضويه جلد اول صفحی 624 کان 625 تي
فرمائن تا: گھطي پان کائڻ جا عادي خصوصاً جن کي ڏندن ۾ وشي
هجي اهي تجربی سان چائن ٿا ته سوپاري جا ننديا ذرا ۽ پان جا تamar
ننديا ذرا اهڙي طرح وات جي پاسن ۽ ڏندن جي وشي ۾ گھڙي
ويندا آهن جو تي گرڙيون بلڪ ڪڏهن ڪڏهن ته ڏه بارهن گرڙيون
به انهن جي مکمل صفائي لاءِ کافي ناهن هونديون ۽ سوءِ گرڙين
جي، نه خلال انهن کي ڪڍي سگھندو آهي ۽ نه ئي ڏندڻ، گرڙين
سان پائي سوراخن ۾ داخل ٿي ويندو آهي ۽ حرڪت ڏيٺ سان ڄميں
ندين ذرن کي آهستي ڪڍي چڏيندو آهي ان جي به ڪا حد
بندي نشي ٿي سگھي جڏهن ته مکمل صفائي ڪرڻ جي سخت
تاكيد آئي آهي، ڪيترين ئي حديثن ۾ ارشاد ٿيو آهي ته جڏهن
پانهو نماز لاءِ بيهدو آهي ته فرشتو ان جي وات تي پنهنجو وات
ركندو آهي اهو جيڪو ڪجهه پڙھندو آهي ان جي وات مان نكري
فرشتي جي وات ۾ ويندو آهي ان وقت جيڪڏهن کائڻ جي ڪا شيء
ان جي ڏندن ۾ هوندي آهي ته فرشتن کي ان سان اهڙي سخت
تكليف ٿيندي آهي جهڙي پئي ڪنهن شيء سان ناهي ٿيندي.

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جهن و ت منهنجو ذکر تئي ۽ اهومون تي درود شريف ذ پڙهي ته ماڻهن
مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي، (ترغيب و ترهيب)

ملائڪ کي تکلیف ٿيندي آهي

حضور اڪرم، نور مجسم، شاه بنی آدم ﷺ: جن ارشاد فرمایو: ”جڏهن توهان مان کو رات جو نماز جي لاءِ بيهي ته گهرجي ڏندڻ ڪري چو ته جڏهن هو پنهنجي نماز ۾ ڦراءٰٰت ڪندو آهي ته ملائڪ پنهنجو وات ان جي وات تي رکي ڇڏيندو آهي ۽ جيڪا شيء هن جي وات مان نڪرندي آهي اها ملائڪ جي وات ۾ داخل ٿي ويندي آهي.“ (شعب الایمان ج 2 ص 381 حدیث 2117) ۽ طبراني ڪبير ۾ حضرت سیدنا ابو ایوب انصاري ڀرضي الله تعالیٰ عنہ کان روایت ڪئي آهي: ”بنهي ملائڪ کي ان کان وڌيڪ کا شيء ڏکي ناهي لڳندي جو هو پنهنجي ساٿيءَ کي نماز پڙهندی ڏسن ۽ ان جي ڏندين ۾ کادي جا ذرا ڦاٿل هجن.“ (المعجم الكبير للطبراني ج 4 ص 177 حدیث 4061)

افطار ۾ احتیاط

منا منا اسلامي ڀاڻو! بالخصوص رمضان المبارڪ ۾ ان ڳالهه جو وڌيڪ خيال رکڻ گهرجي. مسجد ۾ هڪ بن کجورون سان افطار ڪري وات ۾ پاڻي کي لوڏي پي چڏيو ته جيئن وات ۾ مناس ۽ کو ذرو نه رهي، جيڪڏهن ميوا يا پڪوڙا سموسه وغيره به کائي ته وات ۽ ڏند سنئي نموني صاف ڪرڻا پوندا. نماز دؤران کو ذرو يا کو ريشو ڏندين ۾ ڦاٿل نه رهڻ گهرجي. جيڪڏهن وات صاف ڪرڻ مشڪل هجي يا مغرب جي نماز جي جماعت جي کا رکعت نڪري ويندي هجي ته آساني ان ۾ آهي ته صرف پاڻي سان افطار ڪري، جڏهن ته پاڻي سان افطار ڪرڻ سنت آهي. حضرت سيدنا انس

فرمان مصطفیٰ ﷺ: جهنن وت منهنجو ذکر ٿيو ۽ ان مون تي درود شريف نه پڙھيو ته تحقيق
اهو پدخت ٿي ويو . (ابن سني)

بن مالڪ ۾ اخى الله تعالىٰ عنہ فرمان ٿا: مون الله عزوجل جي محبوب، داناء
غیوب، مُنَزَّةٌ عَنِ الْعَيْوَبِ ﷺ: کي ڪڏهن هن طرح سان
ناهي ڏٺو ته پاڻ سڳورن ﷺ: افطار کان پهريان مغرب
جي نماز ادا فرمائي هجي، چاهي هڪ ڏڪ پاڻي ئي هجي. (پاڻ
سڳورا ﷺ: پاڻي سان افطار فرمائيندا هئا).

(مسند ابي يعليٰ ج 3 ص 324 حدیث 3780)

تبليغ قرآن و سنت جي عالمگير غير سياسي تحريك دعوت
اسلامي جي مدنی ماحول سان هر دم وابسته رهو. هر مهيني گهت
مان گهت ٿن ڏينهن لاء مدنی قافلي ۾ سفر ڪندا رهو ۽ ”فڪر
مدينة“ جي ذريعي روزانو مدنی انعامات جو رسالو پري هر مدنی
مهيني جي شروعاتي ڏهن تاريخن جي اندر اندر پنهنجي ڏميدار کي
جمع ڪرائيندا رهو إن شاء الله عزوجل اهڙي طرح سان بيشمار سکڻ جو
موقعو ملندو رهندو.

يارب مصطفىٰ عزوجل! جيڪي مسلمان پان، گتڪو، خوشبو دار
سوپاري، مين پڙي، پان پراگ، تمباڪو ۽ سگريت وغيره جي عادتن
مان جان چڏائڻ چاهين ٿا انهن جي لاء آساني پيدا فرما ۽ انهن کي
انهن شين کان نجات عطا فرما، اسان جي بي حساب بخشش فرما،
أمت محبوب ﷺ: جي بخشش ڪري ڇڏ.

امين بجاِ التبع الأمين ﷺ

نوٽ: هي رسالو اُردو ۾ پهريون پيو 11 شوال المكرم 1427 هـ (بمطابق 4.11.2006)
تي مرتب ڪيو ويو پوءِ ڪيترا ئي پيرا شايع ڪيو ويو وري 15 محرم الحرام 1433
(بمطابق 11.12.2011) هـ ان تي نظر ثانوي ڪئي.

مأخذ و مراجع

كتاب	مطبوعه	كتاب	مطبوعه
دار الكتب العلمية بيروت	دار احياء التراث العربي بيروت	دار الكتب العلمية بيروت	تفسير كبر
دار الكتب العلمية بيروت	السنن الكنكري	دار الكتب العلمية بيروت	صحیح بخاری
مسند ابو يعلي	دار ابن حزم بيروت	دار ابن حزم بيروت	صحیح مسلم
دار المعرفة بيروت	رد المحتار	دار الفخر بيروت	سنن ترمذی
رضا فاؤوندیشن مرکز الاولیاء لاهور	فتاویٰ رضویہ	دار الكتب العلمية بيروت	سنن نسافی
مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی	بھار شریعت	دار احياء التراث العربي بيروت	معجم کبر

فهرست

عنوان	صفحو	عنوان	صفحو
پان گتکو ۽ چپن جو ڪینسر	1	درود شریف جی فضیلت	
پان گتکو ۽ وات جی گوشٹ ڪینسر	1	مسلمان جی ڀالا ٿی جامن ٿواب جو ڪم آهي	
پان گتکو ۽ وات جو ڪینسر	1	مهارن جی ڪینسر جی مريض جي حڪایت	
حڪایت	2	آقا حَلَّ اللَّهُكَعَلَّ عَلَيْهِ الْوَسْلَمُ پرهیز ڪرڻ جي	
وات جي ڪینسر جون علامتون	2	تاکید ڪعي	
پان گتکو ۽ پیپت جو ڪینسر	3	داڪتر جي منع ڪرڻ جو انتظار نه ڪريو	
ڪینسر جا 9 مريض	4	پان چا آهي؟	
پان يا گتکو ۽ ڳلجي جو ڪینسر	4	پان جا 15 فائدا	
پان، گتکو ۽ گردي جي پٽري ۽ ڪينسر	4	ڪٽو چا آهي؟	
کاڌو نڪ ماں پاھر نڪري ايندو آهي	5	ڪٽي جا 8 فائدا	
گٽڪا خور جي حڪایت	5	سُڪي ڪنهج جو علاج	
هڪ داڪتر جا ثائرات	5	مفید منجن (پيسٽ)	
پٽ خراب ٿيئن جي حڪایت	6	نقلي ڪٽي جون تباہ ڪاريون	
سنڌ ۾ گٽڪي جون تباہ ڪاريون	6	متى ڪائڻ جڻ ته خود گشمي آهي	
مين ٻڙي جا شكار	7	چُونو چا آهي؟	
ڳل جو ڪينسر	7	چُوني جا فائدا	
مين ٻڙي ڪائڻ واري جي حڪایت	7	چُوني ڪائڻ جو شرععي حڪم	
پان جو نعم البدل	8	چوني جا نقصان	
پان جو اخريوي نقصان	8	سوپاري	
پان ڪائڻ وارا متوجه ٿيئن!	8	سوپارين جو منجن (پيسٽ)	
ملائڪن کي تڪلیف تيندي آهي	9	زبان جو ڪينسر	
افطار ۾ احتیاط	9	مهارن جو ڪينسر	
مأخذ و مراجع	9	وقت کان اڳندي ڏندين جو ڪرڻ	
فهرست	10		

سُّنَّتْ جُونَ بَهَارُونَ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين أبا نوح عليه من الشفاعة الترجى بشرى الله الرحمن الرحيم

دِعَوْتُ إِسْلَامِي جي مه کندڙ مدنی ملحوٽ ۾ بکثرت سُنٽون سکيون ۽ سیکاریون وینديون آهن. اوہاں کي ٻڌا پنهنجي شهر ۾

دِعَوْتُ إِسْلَامِي جي ٿيندر ٺهتيار سُنٽ پوري اجتماع ۾ سچي رات گزارڻ جي مدنی التجااهي. عاشقان رسول جي **مَدِينَ قَافْلَنَ** ۾ سُنٽ جي تربيت جي لاء سفر ۽ روزانو **فَكْرِ صَدِيقِينَ** جي ذر يعي مَدِينَ انعامات جو رسالوپري ڪري هر مهيني پنهنجي شهر جي ذميدار کي جمع ڪراڻ جو معمول پشایو. إن شاء الله عندهن ان جي برڪت سان پاپنڈ سُنٽ پنج، گناهن کان نفترت ڪرڻ ۽ **إِيمَانِي حفاظت** جو ذهن بُث جندو، هر اسلامي ڀاء پنهنجو هي مدنی ذهن بُثائي ته، **مُونَ كَيِ پِنْهَنْجِيِ عَسْجِيِ دِنِيَا** جي ماڻهن جي اصلاح جي **كَوْشِشَ كَرِيْيَ أَهِي** لذات الصلة پنهنجي اصلاح جي **كَوْشِشَ** جي لاء مَدِينَ انعامات پي عمل ۽ سچي دنيابي ماڻهن جي اصلاح جي **كَوْشِشَ** جي لاء مَدِينَ قَافْلَنَ ۾ سفر ڪري ٿو آهي. إن شاء الله

